

Förvaltning/Enhet
Hälso-och sjukvårdsförvaltningen
Utredare
Caroline Thunell
Direkttelefon 021 - 174595
E-post
caroline.thunell@regionvastmanland.se

Datum
2021-03-30
Vårt dnr
HSF210143
Ert dnr
S 2021 02 252

Mottagare
s.remissvar@regeringskansliet.se samt
kopia till s.sof@regeringskansliet.se

REMISSVAR FÖRORDNING OM STATS BIDRAG FÖR ATT FRÄMJA HÅLLBART ARBETSLIV INOM VÅRD OCH OMSORG

1. Inledning

Förslaget innebär att statsbidrag införs för att förbättra arbetssituationen för regionernas och kommunernas anställda och möjliggör för finansiering av projekt som syftar till att stärka förutsättningarna för ett hållbart arbetsliv inom vård och omsorg. Fokus ska vara de personalgrupper som har risk för sjukskrivning till följd av dålig arbetsmiljö med stress, hög arbetsbelastning och stor fysisk ansträngning, tex vårdbiträden, undersköterskor och sjuksköterskor, dvs yrken där kvinnor är överrepresenterade. Insatserna bör vara anpassade till de behov som är identifierade för en viss arbetsplats och riktas till de verksamheter där behoven är störst, exempelvis arbetsplatser med höga sjukskrivningstal, hög förekomst av långtidssjukskrivning, utifrån arbetsmiljöundersökningar eller personalomsättning. De åtgärder som omfattas av projektet ska genomföras i samverkan mellan arbetsmarknadens parter och i huvudsak handla om att utprova nya eller vidareutveckla befintliga arbets-metoder, arbetssätt eller arbetstidsmodeller, inklusive arbetstidsförkortning. Utöver denna avgränsning gäller även att stöd kan lämnas förutsatt att de inte redan tillämpas i den aktuella verksamheten. Bidraget får inte användas till ordinarie verksamhet eller användas för ordinarie arbetsmiljöarbete och lämnas endast för projekt som påbörjas efter det att ansökan om bidrag har inkommit till Socialstyrelsen, vilka är de som beslutar om eventuella medel.

Region Västmanlands synpunkt

Vi ser att det vore bättre med generella statsbidrag än tillfälliga statsbidrag inom området. Arbetsmiljön är prioriterad och vi arbetar med omfattande satsningar i alla verksamheter. En möjlighet att dra nytta av satsningen skulle i så fall vara nära medarbetarna där insatser tydligare kan identifieras. Det är svårt att få effekt på övergripande nivå med tillfälliga insatser då effekten kommer över tid.

4 Överväganden och förslag

4.1 Ny statsbidragsförordning för att främja ett hållbart arbetsliv

Ett statsbidrag införs för insatser som bidrar till ett hållbart arbetsliv för personal inom hälso- och sjukvårdsverksamhet samt socialtjänstverksamhet avseende omsorg om äldre personer. Såväl offentliga som privata verksamheter ska få ta del av bidraget.

Datum
2020-10-27

Vårt dnr
HSF200287
Ert dnr
S 2020 05 621

Region Västmanlands synpunkt

Bra är att förslaget omfattar en relevant målgrupp inom hälso- och sjukvårdsområdet, det är dock en komplex verksamhet och behoven ser olika ut. Det blir därför viktigt att kunna genomföra insatser som är anpassade för respektive verksamhet, grupp och individ.

4.2 Syfte med bidraget

Statsbidraget syftar till att stärka förutsättningarna för ett hållbart arbetsliv för personal inom hälso- och sjukvården samt äldreomsorgen. Det sker genom att pröva förebyggande insatser avseende arbetsmetoder, arbetssätt eller arbetstidsmodeller.

Region Västmanlands synpunkt

Bra att statsbidraget ska utgå ifrån att stärka förutsättningarna för ett hållbart arbetsliv, verksamheternas behov samt att det finns utrymme för olika typer av åtgärder. Det skapas bra förutsättningar för att nå effekt om åtgärderna kan integreras i pågående arbetsmiljöarbete som idag bedrivs inom regionerna.

4.3 Bidragsmottagare

Statsbidrag ska få lämnas till kommuner och regioner för kostnader för projekt som innebär att verksamheten prövar nya eller vidareutvecklar befintliga arbetsmetoder, arbetssätt eller arbetstidsmodeller.

Region Västmanlands synpunkt

Vi ser en svårighet att hantera och prioritera mellan interna och externa arbetsgivares föreslagna projekt, dvs både vara hälso- och sjukvårdsaktör samt arbetsgivare i ett. Framförallt i de delar som handlar om partsgemensamma insatser.

4.4 Ansökan och beslut

Socialstyrelsen ska pröva frågor om statsbidraget. Ansökan ska vara skriftlig och ska ha kommit in till Socialstyrelsen senast det datum som myndigheten bestämmer. Det ska framgå av ansökan hur arbetsgivare och arbetstagare samverkar för planering, genomförande, uppföljning och utvärdering av det eller de projekt som ansökan avser.

Region Västmanlands synpunkt

Kraven på innehåll i projektansökan är omfattande och kommer att kräva stor arbetsinsats, då arbetet ska ske partsgemensamt kan det innebära förlängd process. Regionen vet sedan ej om projektet blir godkänt av Socialstyrelsen. Regionen ser svårigheter att hitta resurser internt för att driva sådana arbeten. Vi ser hellre att medel för att utveckla ett hållbart arbetsliv läggs in i det generella statsbidragspotten med samma krav då det för finns en upparbetad struktur som skulle kunna nyttjas. Då skulle även detta statsbidrag kunna hanteras och redovisas på samma sätt som övriga statsbidrag. Medlen får inte användas till projekt som startats upp innan ansökan har skickats in till Socialstyrelsen. Då handläggningstiden för ansökan blir lång kan regionen behöva väga mellan möjligheterna till extern finansiering och att påbörja de insatser som redan har tagits fram i verksamhetsplanen.

4.5 Redovisning

En kommun eller region som har beviljats bidrag ska lämna en kortfattad ekonomisk redovisning till Socialstyrelsen av det beviljade statsbidraget och en sammanfattande

Datum
2020-10-27

Vårt dnr
HSF200287
Ert dnr
S 2020 05 621

redogörelse för hur det har använts. Tidpunkten för redovisningen ska framgå av beslutet. Redogörelsen ska även innehålla en sammanfattande bedömning av hur åtgärderna har förbättrat arbetsituationen för de anställda samt hur de kommer att tas om hand inom verksamheten efter att finansieringen från statsbidraget löper ut.

Region Västmanlands synpunkt

Ingen kommentar

4.6 Återbetalning och återkrav

En kommun eller en region som har tagit emot statsbidrag är återbetalningsskyldig om

- 1.bidraget har beviljats felaktigt eller med för högt belopp,
- 2.bidraget helt eller delvis inte har använts eller inte har använts för de ändamål som det lämnats för,
- 3.bidragsmottagaren inte har lämnat en redovisning, eller
- 4.bidragsmottagaren inte har följt villkor i beslutet om bidrag.

Om mottagaren är återbetalningsskyldig, ska Socialstyrelsen besluta att helt eller delvis kräva tillbaka bidraget. Om det finns särskilda skäl för det, får Socialstyrelsen besluta att helt eller delvis avstå från återkrav.

Region Västmanlands synpunkt

Ingen kommentar

4.7 Överklagande

Beslut om statsbidrag får inte överklagas

Region Västmanlands synpunkt

Ingen kommentar

4.8 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förordningen träder i kraft den 1 juni 2021. Socialstyrelsen ska lämna sin första redovisning till regeringen över utbetalda statsbidrag den 30 september 2022.

Region Västmanlands synpunkt

För att hinna identifiera, genomföra och nå effekt krävs ett längre tidsperspektiv initialt.

5 Konsekvenser

5.1 Konsekvenser för personalen inom vård och omsorg

Förslagen i denna promemoria bedöms få positiva konsekvenser för personalen inom vård och omsorg. Verksamheter inom hälso- och sjukvård och äldreomsorg erbjuds genom statsbidraget en möjlighet att pröva nya eller vidareutveckla befintliga arbetssätt som kan bidra till att skapa ett hållbart arbetsliv och därigenom öka vård- och omsorgsyrkenas attraktivitet och minska personalomsättningen, t.ex. hos vårdbiträden, undersköterskor och sjuksköterskor.

Region Västmanlands synpunkt

Vi har inga synpunkter på konsekvenserna.

Det har inte framgått i tidigare stycken att vi kan satsa på befintliga arbetssätt men i detta stycke framgår det, vilket är bra. Om vi inte kan införa redan prövade åtgärder i andra verksamheter så begränsas möjligheten till nyttjande av medlen alternativt

Datum
2020-10-27Vårt dnr
HSF200287
Ert dnr
S 2020 05 621

innebär det att vi måste tänka helt nya utvecklingsinsatser snarare än att ta tillvara på goda exempel.

5.2 Konsekvenser för kommunerna och regionerna

Konsekvenser för kommunerna och regionerna infaller på olika nivåer, dels inom den verksamhetsnära ledningen, dels mer övergripande. För den verksamhetsnära ledningen innebär förslaget att man ges en möjlighet att pröva nya eller vidareutveckla befintliga arbetssätt och arbetsmetoder tillsammans med personalen. Ansökan om statsbidraget kan avse ett projekt som en kommun eller region ansvarar för. Det kan vara fråga om större projekt som involverar flera olika vård- och omsorgsinrättningar. Alternativt kan det sökas för en verksamhet för ett projekt som utformas för den enskilda verksamheten. Konsekvenser för huvudmännen förväntas förbättra arbetsmiljön inom verksamheterna och främja personalkontinuitet. De kommuner och regioner som väljer att ansöka kommer att behöva avsätta administrativa resurser för att inventera intresset hos verksamheter inom sina verksamhetsområden, såväl privat utförda som egna verksamheter, formulera en projektansökan och administrera projektet under den tid som det pågår och lämna in årliga redovisningar. Regionerna och kommunerna kan emellertid genom statsbidraget få ersättning för projektledarkostnader och övrig administrativ hantering avseende projektet. En kommun eller region som ansöker om projektbidrag ska även ha en plan för hur projekt som lyckats väl ska kunna övergå i ordinarie verksamhet när projektfinansieringen upphör. Det kan, men behöver inte, innebära att kommunen eller regionen behöver avsätta egna resurser för tiden efter att projektet avslutats. Ett förändrat sätt att organisera arbetet behöver inte innebära merkostnader men det är viktigt att det finns en plan för fortlevnad när projektfinansieringen upphör i de fall projekten har varit lyckosamma.

Region Västmanlands synpunkt

Projektmedlen är tidsbegränsade och får endast användas till det som anges i projektansökan. Den administration som medföljer tilldelningen av medel gör att det kommer att behöva avsättas arbetstid. Även om ersättning kan sökas så möjliggörs det inte att anställa någon för administrationen. För att uppnå en effektiv process behöver vi kunna använda redan befintliga resurser som kan vår verksamhet och just den här typen av resurser är en bristvara redan idag.

Vårt slutgiltiga önskemål är därför att detta hanteras på samma sätt som de generella statsbidragen där vi har en sammanhållen process och arbetssätt för att sortera, prioritera och tilldela statsbidrag till projekt inom Region Västmanland.

För Region Västmanland

Denise Norström
Regionstyrelsens ordförande

Anders Åhlund
Regiondirektör